

KOMISJA EUROPEJSKA

SŁUŻBA PRAWNA

Bruksela, dnia 16 listopada 2018r.
sj.c(2018)6590588

Komisja europejska
Służba Prawna
BERL 2/90 i 1/150
Rue de la Loi 200
1049 Bruksela (Belgia)

SĄD APELACYJNY W WARSZAWIE
I Wydział Cywilny
Ul. Inflancka 4C bud. D
00-207 Warszawa (PL)

Skarżący:

Skarb Państwa
reprezentowany przez
Ministra Infrastruktury
zastępowanego przez
Prokuratorię Generalną
Rzeczpospolitej Polskiej
ul. Hoża 76/78, 00-682 Warszawa

W APELACJI

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 26 stycznia 2018r., sygn. I C 736/13

Strona przeciwna:

Autostrada Wielkopolska S.A.

Sygn. akt I ACa 457/18

Wartość przedmiotu zaskarżenia: 894.956.889 zł.

UWAGI PISEMNE KOMISJI EUROPEJSKIEJ

przedstawione na podstawie art. 29 ust.2 rozporządzenia Rady (UE) 2015/1589 z dnia 13 lipca 2015r. ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art.108 Traktatu

o funkcjonowaniu Unii Europejskiej w połączeniu z **art.63⁵ ustawy z 17 listopada 1964r. Kodeks postępowania cywilnego (kpc).**

I. UWAGI WSTĘPNE

1. Na podstawie art.29 ust.2 rozporządzenia Rady (UE) 2015/1589 z dnia 13 lipca 2015r. *ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art.108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej*¹ Komisja europejska może, działając z własnej inicjatywy, przedstawić pisemne uwagi sądom państw członkowskich, które są odpowiedzialne za stosowanie zasad pomocy państwa, jeżeli wymaga tego spójne stosowanie art.107 ust.1 lub art.108 TFUE.
2. Komisja jest zdania, że spójne stosowanie art.107 ust.1 i art.108 ust.3 TFUE oraz egzekwowanie unijnego orzecznictwa dotyczącego pomocy państwa wymaga wyrażenia jej poglądu w niniejszej sprawie w formie niniejszych uwag pisemnych.
3. Prawo wniesienia tych uwag wynika z art.29 ust.2 rozporządzenia Rady 2015/1589 w połączeniu z art. 63⁵ kpc. Zgodnie z tym ostatnim przepisem krajowym „*Jeżeli przepisy odrębne przyznają określonym podmiotom, które nie uczestniczą w sprawie, uprawnienie do przedstawiania sądowi istotnego dla sprawy poglądu, do podmiotów tych stosuje się odpowiednio przepis art. 63*”. W niniejszym przypadku „przepisem odrębnym” jest właśnie art.29 ust.2 rozporządzenia Rady 2015/1589. W przypadku gdyby Sąd Apelacyjny uznał inny przepis prawa krajowego za właściwszą krajową podstawę prawną dla przedstawienia uwag Komisji na podstawie art.29 ust.2 rozporządzenia Rady 2015/1589 prosimy o odpowiednie wskazówki w tym względzie.
4. Służby Komisji uzyskały informacje o wyroku Sądu Okręgowego z dnia 26 stycznia 2018r. oraz o apelacji Skarbu Państwa wniesionej od tego wyroku.
5. Dnia 16 sierpnia 2018r. Komisja europejska przyjęła decyzję *C(2018)5489 final* w sprawie jej uczestnictwa na podstawie art.29 ust.2 rozporządzenia Rady 2015/1589 w postępowaniu z apelacji wniesionej przez Skarb Państwa do Sądu Apelacyjnego w Warszawie od wyroku Sądu Okręgowego w sprawie ze skargi *Skarbu Państwa przeciwko Autostrada Wielkopolska S.A.* Służba prawna Komisji została wyznaczona do wykonania ww. decyzji (**Załącznik 1**).

6. Dnia 7 listopada 2018r. zgodnie z art.29 ust.2 akapit 2 rozporządzenia Rady 2015/1589 Komisja poinformowała Rzeczpospolitą Polskę o jej zamiarze przedstawienia niniejszych uwag.
7. Poniżej Komisja przedstawi jej uwagi odnośnie wyroku Sądu Okręgowego z dnia 26 stycznia 2018r. sygn.. I C 736/13 (dalej: zaskarżony wyrok), który narusza spójne stosowanie art.107 ust.1 i art.108 ust.3 TFUE oraz utrwalone orzecznictwo sądów unijnych w dziedzinie pomocy państwa.

II. NARUSZENIE PRZEZ TRYBUNAŁ ARBITRAŻOWY I SĄD OKRĘGOWY ART. 107 UST.1 I ART.108 UST.3 TFUE

8. W opinii Komisji zaskarżony wyrok powinien być uchylony, ponieważ Sąd Okręgowy nie uchylił wyroku Trybunału Arbitrażowego z 20 marca 2013r. na podstawie art.1206 § 2 pkt 2 kpc (tj. klauzula porządku publicznego). Wyrok Trybunału Arbitrażowego zasługiwał na uchylenie, ponieważ nie badał z urzędu przyznanej spółce Autostrada Wielkopolska S.A. rekompensaty w świetle art.107 ust.1 i art.108 ust.3 TFUE (II.i). Ponadto, Sąd Okręgowy nie uwzględnił w zaskarżonym wyroku decyzji Komisji z 25 sierpnia 2017r. C(2017)5818 *final* powodując niespójne stosowanie traktatowych przepisów pomocy państwa odnośnie tego samego środka krajowego (II.ii).

II.i.a. Obowiązek Trybunału Arbitrażowego badania z urzędu rekompensaty dla Autostrada Wielkopolska S.A. w świetle art. 107 ust.1 i zachowania skuteczności art.108 ust.3 TFUE

9. Trybunał Arbitrażowy w wyroku z 20 marca 2013r. zaniechał oceny w świetle art.107 ust.1 TFUE przyznanej Autostradzie Wielkopolskiej S.A. na podstawie Zał. 6 do umowy koncesyjnej rekompensaty. Trybunał ten ograniczył się do zbadania zgodności tej rekompensaty na podstawie art.58 kodeksu cywilnego jedynie z obowiązującym ustawodawstwem krajowym tj. z art.3 ustawy z 28 lipca 2005r. *o zmianie ustawy o autostradach płatnych oraz o Krajowym Funduszu Drogowym oraz ustawy o transporcie drogowym*². Natomiast odnośnie zasad pomocy państwa Trybunał Arbitrażowy oparł się na stanowiskach stron sporu utrzymujących, że zasady pomocy państwa nie miałyby wpływu na rozstrzygnięcie sporu.

¹ Dz.U. UE z 24 września 2015r., nr L 248 str.9 nast.

² Dz.U. RP Nr 155, poz. 1297.

10. Zdaniem Komisji Trybunał Arbitrażowy zobowiązany był do zbadania z urzędu rekompensaty przyznanej spółce Autostrada Wielkopolska S.A. w świetle art.107 ust.1 TFUE tzn. czy nie stanowi ona pomocy państwa. Art.107 ust.1 TFUE ustanawia ogólną zasadę zakazu pomocy państwa i podobnie jak art.101 TFUE stanowi unijną zasadę pierwotnego prawa konkurencji mającą na celu zapewnienie niezakłóconej konkurencji na rynku wewnętrznym UE. Stanowi on wyraz jednej z podstawowych misji Unii Europejskiej³. Interes publiczny w postaci zachowania konkurencji na rynku wewnętrznym, jaki jest chroniony przez art.107 ust.1 TFUE, pozwala na jego traktowanie jako zasady unijnego porządku publicznego (zasady *ordre public*)⁴.
11. Z powyższych względów oraz z wyroku Trybunału Sprawiedliwości, C-126/97 *Eco Swiss*, wynika, że również sądy arbitrażowe zobowiązane są do uwzględnienia zasad porządku publicznego, w tym unijnych zasad porządku publicznego takich jak art.107 ust.1 i art.108 ust.3 TFUE⁵.
12. Ponadto, Wielka Izba Trybunału Sprawiedliwości w sprawie *Achmea*⁶ uznała, że skuteczność postępowania arbitrażowego handlowego nie wyklucza uwzględnienia przez sądy polubowne podstawowych przepisów prawa Unii. Do takich przepisów należy niewątpliwie art.107 ust.1 TFUE (patrz pkt 10 wyżej).
13. Trybunał Arbitrażowy winien zatem był uwzględnić z urzędu art.107 ust.1 TFUE niezależnie od stanowiska stron sporu. Badanie przez sędziego polubownego naruszenia ogólnego zakazu udzielania pomocy państwa podobnie jak naruszenia zakazu karteli ustanowionego w art.101 TFUE nie może bowiem zależeć od uznania stron sporu.
14. W każdym bądź razie Komisja uważa, że art. 107 ust.1 i 108 ust.3 TFUE powinny zostać uwzględnione przez Trybunał Arbitrażowy również w ramach badania ważności Załącznika nr 6 do umowy koncesyjnej na podstawie art.58 ust.1 kodeksu cywilnego. Art.107 ust.1 i 108 ust.3 TFUE na podstawie unijnej zasady

³ Wyrok ETS z 17 listopada 2011r., Komisja/Włochy, C-496/09, ECLI:EU:C:2011:740, pkt 60.

⁴ Zob. również opinie rzecznika generalnego Geelhoed z dnia 14 września 2006r., w sprawie Lucchini SpA, C-119/05, ECLI:EU:C:2006:576, pkt 62.

⁵ Zob. w tym względzie wyrok ETS z dnia 1 czerwca 1999, *Eco Swiss*, C-126/97, ECLI:EU:C:1999:269,

⁶ Wyrok ETS z 6 marca 2018r., *Achmea*, C-284/16, ECLI:EU:C:2018:158, pkt 54.

równoważności muszą być uwzględnione przez sędziego arbitrażowego na takiej samej zasadzie jak krajowy przepis ustawowy. Ograniczając się do art.3 ustawy z 28 lipca 2005r. *o zmianie ustawy o autostradach płatnych oraz o Krajowym Funduszu Drogowym oraz ustawy o transporcie drogowym* bez uwzględnienia art.107 ust.1 i 108 ust.3 TFUE Trybunał Arbitrażowy nie dokonał pełnej oceny ważności ww. Załącznika na podstawie art.58 ust.1 kodeksu cywilnego.

15. Aczkolwiek Trybunał Sprawiedliwości stwierdził już wielokrotnie⁷, że komercyjne Trybunały Arbitrażowe nie mogą być uznane za "sądy krajowe" w rozumieniu art.267 TFUE, gdyż brak jest obligatoryjnego charakteru ich jurysdykcji, nie posiadają one ustawowego umocowania ich istnienia ani stałego charakteru, i w związku z tym nie są uprawnione do przedkładania pytań prejudycjalnych do Trybunału Sprawiedliwości m.in. co do wykładni art.107 ust.1 TFUE (tj. czy dany środek stanowi pomoc publiczną), to – jak uznał Trybunał Sprawiedliwości w wyroku *Eco Swiss*⁸- unijny porządek prawny posiada interes publiczny w jednakowej wykładni przepisów prawa unijnego niezależnie od warunków w jakich przepisy te byłyby stosowane (przez sąd krajowy czy sąd polubowny). W konsekwencji prawo unijne wymaga, aby pytania dotyczące wykładni art.107 ust.1 TFUE rozpoznawane były przez sądy krajowe właściwe do badania ważności wyroków Sądu Arbitrażowego i, w razie potrzeby, kierowane do Trybunału Sprawiedliwości w trybie art.267 TFUE.
16. Również w sprawie *Nordsee*, 102/81⁹, Trybunał Sprawiedliwości wskazał, że niemożność skierowania pytania prejudycjalnego w trybie art.267 TFUE przez sąd polubowny może być kompensowana przez sąd krajowy w trakcie późniejszej kontroli zgodności z prawem wyroku tego Trybunału lub jako *juge d'appui* (sędzia wspierający) na podstawie obowiązujących przepisów krajowych.
17. W niniejszym przypadku ewentualne wątpliwości Trybunału Arbitrażowego co do wykładni art.107 ust.1 TFUE mogłyby zostać rozwiane w drodze odesłania

⁷ Wyrok ETS z dnia 1 czerwca 1999r., *Eco Swiss*, C-126/97, ECLI:EU:C:1999:269, pkt 40; wyrok z 23 marca 1982r., "*Nordsee*" *Deutsche Hochseefischerei GmbH*, 102/81, ECLI:EU:C:1982:107, pkt 13.

⁸ *Idem*, pkt 40.

⁹ Wyrok z 23 marca 1982r., "*Nordsee*" *Deutsche Hochseefischerei GmbH*, 102/81, ECLI:EU:C:1982:107, pkt 14.

prejudycjalnego w trybie art.267 ust.2 TFUE skierowanego do Trybunału Sprawiedliwości przez Sąd Okręgowy.

18. Po drugie, Trybunał Arbitrażowy w przypadku powzięcia wątpliwości co do wykładni art.107 ust.1 TFUE przy ocenie rekompensaty dla spółki Autostrada Wielkopolska S.A. mógł zwrócić się do Komisji europejskiej o jej opinię na podstawie *Komunikatu Komisji w sprawie egzekwowania prawa dotyczącego pomocy państwa przez sądy krajowe*¹⁰ oraz na podstawie art.29 ust.1 Rozporządzenia Rady (UE) 2015/1589.¹¹
19. Po dokonaniu oceny rekompensaty dla spółki Autostrada Wielkopolska S.A. w świetle art.107 ust.1 TFUE i uznaniu jej za pomoc państwa Trybunał Arbitrażowy winien był następnie wyciągnąć wszelkie konsekwencje z naruszenia art.108 ust.3 TFUE. Ten ostatni przepis traktatowy przewiduje obowiązek zawieszenia wdrożenia pomocy państwa do momentu przyjęcia decyzji Komisji w tym względzie (*klauszula standstill*). Art.108 ust.3 TFUE wywiera bezpośredni skutek i podobnie jak art.107 ust.1 TFUE stanowi unijną zasadę porządku publicznego gwarantującą ochronę konkurencji na unijnym rynku wewnętrznym.
20. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości do sądów krajowych należy, zgodnie z prawem krajowym, wyciągnięcie wszystkich konsekwencji naruszenia art.108 ust.3 TFUE, zarówno w odniesieniu do ważności aktów wykonawczych dla środków pomocowych, jak i w odniesieniu do ewentualnego zwrotu wsparcia finansowego przyznanego z naruszeniem tego przepisu¹².
21. W niniejszej sprawie Trybunał Arbitrażowy winien był stwierdzić nieważność sposobu wdrożenia Załącznika 6 do umowy koncesyjnej¹³, gdyż prowadził on do udzielenia pomocy państwa spółce Autostrada Wielkopolska S.A. bez uprzedniego

¹⁰ Dz.U. UE z 9. kwietnia 2009r., C 85.

¹¹ Zob. w tym względzie wyrok sądu polubownego ICC nr. 18519/GFG z 6 maja 2016r. Kraj Związkowy Badenii Wirtembergii v. EDF, https://fm.baden-wuerttemberg.de/fileadmin/redaktion/m-fm/intern/Dateien_Downloads/Beteiligungen/Neckarpri_Final_Award_6_Mai_2016.pdf, gdzie jednak sąd polubowny nie podzielił opinii wyrażonej przez Komisję.

¹² Zob. wyrok ETS z 5 października 2006r., Transalpine Ölleitung, C-368/04, ECLI:EU:C:2006:644, pkt 47 i przytoczone tam orzecznictwo.

¹³ Poprzez użycie danych ruchu pochodzących z 1999r.

zgłoszenia i uzyskania decyzji Komisji stwierdzającej jej zgodność z rynkiem wewnętrznym. W konsekwencji Trybunał Arbitrażowy winien był zarządzić od tej spółki zwrot stanowiącej pomoc państwa wypłaconej jej rekompensaty.

22. W świetle powyższego Trybunał Arbitrażowy poprzez zaniechanie zbadania z urzędu rekompensaty udzielonej spółce Autostrada Wielkopolska S.A. w świetle art.107 ust.1 i art.108 ust.3 TFUE naruszył unijne zasady porządku publicznego i jego wyrok powinien być uchylony.

II.i.b. Sąd Okręgowy uchybił obowiązkowi uchylenia wyroku Trybunału Arbitrażowego

23. Zgodnie z art.1206 §2 pkt 2 kpc uchylenie wyroku sądu polubownego następuje także wtedy, gdy sąd stwierdził, że ten pierwszy jest sprzeczny z podstawowymi zasadami porządku publicznego Rzeczypospolitej Polskiej (klauzula porządku publicznego). Zgodnie z orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości¹⁴ zasada równoważności wymaga, aby sąd krajowy uchylił wyrok sądu polubownego również w przypadku jego niezgodności z unijnymi zasadami porządku publicznego.
24. Jak już wskazano powyżej w pkt 10 i 19 ogólna zasada zakazu pomocy państwa ustanowiona w art.107 ust.1 TFUE oraz obowiązek zawieszenia wdrożenia pomocy państwa do momentu przyjęcia decyzji Komisji w tym względzie (*klauzula standstill*) ustanowiony w art.108 ust.3 TFUE stanowią - podobnie jak art.101 TFUE - unijne zasady porządku publicznego (*zasady ordre public*)¹⁵, których przestrzeganie Trybunał Arbitrażowy i *a fortiori* sędzia krajowy zobowiązani są badać z urzędu.
25. Ponadto, w wyroku *Achmea*¹⁶ Wielka Izba Trybunału Sprawiedliwości uznała, że „wymogi związane ze skutecznością postępowania arbitrażowego handlowego uzasadniają ograniczony charakter kontroli orzeczeń sądów polubownych przez sądy państw członkowskich, pod warunkiem że w ramach owej kontroli mogą zostać zbadane podstawowe przepisy prawa Unii i, w danym przypadku, stanowić

¹⁴ Wyrok ETS z dnia 1 czerwca 1999, *Eco Swiss*, C-126/97, ECLI:EU:C:1999:269, pkt 37; z 26 października 2006r., *Centro Movil Milenium*, C-168/05, ECLI:EU:C:2006:675, pkt 35.

¹⁵ Zob. również opinie rzecznika generalnego Geelhoed z dnia 14 września 2006r., w sprawie *Lucchini SpA*, C-119/05, ECLI:EU:C:2006:576, pkt 62.

¹⁶ Wyrok ETS z 6 marca 2018r., *Achmea*, C-284/16, ECLI:EU:C:2018:158, pkt 54.

przedmiot odesłania prejudycjalnego do Trybunału” Jak już wskazano wyżej art. 108 ust.3 i art.107 ust.1 TFUE stanowią podstawowe przepisy prawa Unii.

26. Sąd Okręgowy winien był zatem z urzędu uchylić wyrok Trybunału Arbitrażowego z 20 marca 2013r. z powodu braku zbadania przez tego ostatniego rekompensaty udzielonej spółce Autostrada Wielkopolska S.A. na podstawie Załącznika nr 6 do umowy koncesyjnej w świetle art.107 ust.1 TFUE i wciągnięcia wszelkich konsekwencji z naruszenia art.108 ust.3 TFUE.
27. Natomiast Sąd Okręgowy nie uchylił wyroku Trybunału Arbitrażowego opierając się na stanowiskach stron postępowania arbitrażowego, wg których kwestia pomocy publicznej nie miałaby wpływu na decyzję Trybunału Arbitrażowego. Ponadto wydaje się, że Sąd Okręgowy wyciągnął błędne wnioski z podziału ról sądów krajowych i Komisji w stosowaniu art.107-108 TFUE, wynikający z utrwalonego orzecznictwa¹⁷.
28. W tym względzie wypada przypomnieć, że w ramach ustanowionego w traktacie FUE systemu kontroli pomocy państwa Komisja, z jednej strony, i sądy krajowe, z drugiej strony, odgrywają uzupełniające się, lecz odmienne role. W szczególności sądy krajowe czuwają – do czasu wydania przez Komisję końcowej decyzji – nad ochroną praw jednostek przed ewentualnym naruszeniem przez władze państwa zakazu wyrażonego w art.108 ust.3 TFUE¹⁸. Mogą one w tym celu rozpatrywać spory, w ramach których będą zobowiązane do dokonania wykładni i stosowania pojęcia pomocy państwa, o którym mowa w art.107 ust.1 TFUE, w celu ustalenia, czy środek państwowy wprowadzony z pominięciem postępowania w sprawie uprzedniej kontroli przewidzianego w art.108 ust.3 TFUE powinien być przedmiotem tego postępowania, czy też nie¹⁹. Do sądów krajowych należy też, zgodnie z prawem krajowym, wyciągnięcie wszystkich konsekwencji naruszenia art.108 ust.3 TFUE, zarówno w odniesieniu do ważności aktów wykonawczych dla

¹⁷ Zob. również wyrok ETS z 15 września 2016r., PGE, C-574/14, ECLI:EU:C:2016:686, pkt 31-32.

¹⁸ Zob. wyrok ETS z dnia 21 listopada 2013r., Deutsche Lufthansa, C-284/12, EU:C:2013:755, pkt 28 i przytoczone tam orzecznictwo;

¹⁹ Zob. podobnie wyrok ETS z dnia 18 lipca 2007r., Lucchini, C-119/05, EU:C:2007:434, pkt 50 i przytoczone tam orzecznictwo;

środków pomocowych, jak i w odniesieniu do ewentualnego zwrotu wsparcia finansowego przyznanego z naruszeniem tego przepisu²⁰.

29. Sądy krajowe nie są natomiast właściwe, by orzekać w przedmiocie zgodności środków czy programów pomocowych ze wspólnym rynkiem. Zgodnie bowiem z dobrze utrwalonym orzecznictwem Trybunału ocena zgodności pomocy z rynkiem wewnętrznym należy do wyłącznych kompetencji Komisji, działającej pod kontrolą sądów Unii²¹.
30. W świetle powyższego wyrok Sądu Okręgowego powinien być zmieniony w zakresie w jakim nie uchylił on wyroku Trybunału Arbitrażowego.

II.ii. Obowiązek sądu krajowego uwzględnienia decyzji Komisji C(2017) 5818 *final* stwierdzającej niezgodność z rynkiem wewnętrznym środka pomocy publicznej stanowiącej przedmiot wyroku Trybunału Arbitrażowego

31. Nawet gdyby Trybunał Arbitrażowy dokonał oceny rekompensaty wypłaconej spółce Autostrada Wielkopolska S.A. w świetle art.107 ust.1 TFUE i stwierdziłby brak istnienia pomocy państwa, Sąd Okręgowy rozpoznając skargę Skarbu Państwa związany był decyzją Komisji C(2017)5818 *final* z 25 sierpnia 2017r. (**Załącznik 2**). W decyzji tej Komisja stwierdziła niezgodność z rynkiem wewnętrznym nadmiernej rekompensaty w wysokości 894 956 888,88 zł przyznanej przez Skarb Państwa na podstawie Załącznika 6 do umowy koncesyjnej na rzecz spółki Autostrada Wielkopolska S.A. W decyzji tej Komisja nałożyła na Rzeczpospolitą Polskę obowiązek odzyskania ww. nadmiernej rekompensaty.
32. Tymczasem Sąd Okręgowy uznał, że ww. decyzja Komisji nie mogła wpłynąć na rozstrzygnięcie zawisłego przed nim sporu, gdyż była ona nieprawomocna. Ponadto wg. Sądu Okręgowego krajowy reżim prawny określający procedurę odzyskania pomocy publicznej przewidziany w ustawie z 30 kwietnia 2004r. *o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej* umożliwia odzyskanie nadmiernej rekompensaty uznanej w tejże decyzji za niezgodną z rynkiem wewnętrznym.

²⁰ Zob. wyrok ETS z 5 października 2006r., Transalpine Ölleitung, C-368/04, ECLI:EU:C:2006:644, pkt 47 i przytoczone tam orzecznictwo.

²¹ Zob. podobnie wyroki: z dnia 18 lipca 2007 r., Lucchini, C-119/05, EU:C:2007:434, pkt 51, 52 i przytoczone tam orzecznictwo, a także z dnia 21 listopada 2013 r., Deutsche Lufthansa, C-284/12, EU:C:2013:755, pkt 28 i przytoczone tam orzecznictwo.

Wydaje się zatem, że Sąd Okręgowy uznał za zbędne stwierdzenie nieważności wyroku Sądu Arbitrażowego.

33. W tym względzie Komisja pragnie podkreślić orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości²², wg którego decyzja Komisji przyjęta w ramach postępowania pomocowego (tj. na podstawie art.4 lub 9 rozporządzenia Rady 2015/1589) wiąże sędziego krajowego.
34. W wyroku w sprawie *Komisja /Hansestadt Lübeck* Wielka Izba przypomniała²³, że „w sytuacji gdy w zastosowaniu art. 108 ust. 3 TFUE Komisja wszczęła formalne postępowanie wyjaśniające w przedmiocie niezgłoszonego środka wprowadzanego w życie, sąd krajowy rozpatrujący powództwo o zaprzestanie wprowadzania w życie tego środka i o odzyskanie kwot już wypłaconych jest zobowiązany do wyciągnięcia konsekwencji z ewentualnego naruszenia obowiązku zawieszenia wprowadzania wspomnianego środka w życie. W tym celu sąd krajowy może postanowić o zawieszeniu wprowadzenia w życie danego środka i nakazać odzyskanie wypłaconych już kwot. Może on także postanowić o zarządzeniu środków tymczasowych mających na celu ochronę z jednej strony interesów uczestników postępowania, a z drugiej strony – skuteczności decyzji Komisji o wszczęciu formalnego postępowania wyjaśniającego”.
35. W przypadku decyzji Komisji wszczynającej postępowanie dochodzeniowe na podstawie art.108 ust.2 TFUE jej tymczasowy charakter nie stoi na przeszkodzie obowiązkowi sądu krajowego do wyciągnięcia konsekwencji z ewentualnego naruszenia art.108 ust.3 TFUE przez wdrożony środek pomocowy, który on rozpatruje. *A fortiori*, w przypadku negatywnej decyzji Komisji kończącej formalne postępowanie dochodzeniowe i przyjętej na podstawie art.9 ust.5 rozporządzenia Rady 2015/1589, sędzia krajowy rozpoznający ten sam środek pomocowy w ramach skargi o uchylenie orzeczenia Trybunału Arbitrażowego obowiązany jest uwzględnić tę decyzję pomimo jej nieprawomocnego charakteru. Takie uwzględnienie powinno przyjąć postać uchylenia wyroku Trybunału Arbitrażowego, który nie zakwalifikował warunków rekompensaty dla spółki

²² Wyrok ETS z 21 listopada 2013r., *Deutsche Lufthansa*, C-284/12, ECLI:EU:C:2013:755, pkt 33nast.; postanowienie ETS z 4 kwietnia 2014r., *Flughafen Lübeck*, C-27/13, EU:C:2014:240, pkt 27; Wyrok ETS z 21 grudnia 2016r., *Komisja /Hansestadt Lübeck*, C-524/14 P, ECLI:EU:C:2016:971,

²³ Wyrok ETS z 21 grudnia 2016r., *Komisja /Hansestadt Lübeck*, C-524/14 P, ECLI:EU:C:2016:971, pkt 29.

Autostrada Wielkopolska S.A. jako niezgodną z prawem (bowiem naruszającą *klauzulę standstill*) pomoc państwa w rozumieniu art.107 ust.1 TFUE i nie zarządził jej zwrotu w celu zapewnienia skuteczności art.108 ust.3 TFUE.

36. W tym miejscu wypada zauważyć, że skarga Skarbu Państwa o uchylenie wyroku Trybunału Arbitrażowego wpłynęła do Sądu Okręgowego dnia 27 czerwca 2013r. Decyzją z dnia 25 czerwca 2014r. Komisja wszczęła postępowanie dochodzeniowe na podstawie art.108 ust.2 TFUE w sprawie rekompensat wypłaconych przez Skarb Państwa na rzecz spółki Autostrada Wielkopolska S.A. (decyzja C(2014) 3172 *final*)²⁴. Zaskarżony wyrok zapadł cztery miesiące po przyjęciu przez Komisję decyzji C(2017) 5818 *final*²⁵.
37. Zatem Sąd Okręgowy mógł powziąć wiedzę o ocenie Komisji przeprowadzonej w obu decyzjach i nieuwzględnienie zasad pomocy państwa przy badaniu skargi Skarbu Państwa sprowadza się do nieuwzględnienia stanowiska Komisji odnośnie tego samego środka krajowego. W przypadku gdyby Sąd Okręgowy powziął wątpliwości co do zgodności z prawem unijnym oceny Komisji w decyzji C(2017)5818 *final* lub we wcześniejszej decyzji C(2014) 3172 *final*, zobowiązany był on do skierowania pytania prejudycjalnego do Trybunału Sprawiedliwości w trybie art.267 ust.2 TFUE co do ważności tych decyzji²⁶.
38. Nie czyniąc powyższego Sąd Okręgowy wydając zaskarżony wyrok naruszył decyzję Komisji C(2017) 5818 *final* i dlatego wymaga stosownej zmiany. W tym względzie okoliczność, że środek pomocowy uznany w decyzji Komisji za niezgodny z rynkiem wewnętrznym jest odzyskiwany na podstawie ustawy krajowej jest bez znaczenia dla powstania niespójnego stosowania art.107 ust.1 i art.108 ust.3 TFUE.
39. Również okoliczność wniesienia przez spółkę *Autostrada Wielkopolska S.A.*, dnia 28 listopada 2017r., skargi o stwierdzenie nieważności decyzji Komisji C(2017) 5818 *final* do Sądu Unii Europejskiej (sprawa T-778/17) nie mogła wywrzeć wpływu na obowiązek Sądu Okręgowego uchylenia wyroku Trybunału Arbitrażowego, ani nie powinna wpływać na ocenę Sądu Apelacyjnego. Zgodnie

²⁴ Decyzja opublikowana w Dz.U. UE z 20 września 2014r. C 328.

²⁵ Decyzja opublikowana w Dz.U. UE z 10 kwietnia 2018r. L 92.

²⁶ Zob. wyrok ETS z 22 października 1987, Foto-Frost, 314/85, ECLI:EU:C:1987:452, pkt 11-20.

bowiem z art.278 TFUE skargi wniesione do Trybunału Sprawiedliwości / Sądu UE nie mają skutku zawieszającego. Zaskarżona decyzja Komisji pozostaje zatem ważna i wiąże sądy krajowe do momentu stwierdzenia jej nieważności przez Sąd.

40. Nieuchylenie przez Sąd Okręgowy orzeczenia Trybunału Arbitrażowego prowadzi do niespójnego stosowania zasad pomocy publicznej w stosunku do tego samego środka przez Komisję europejską i sądy w Polsce (Trybunał Arbitrażowy i Sąd Okręgowy) wbrew przywołanemu wyżej orzecznictwu Trybunału Sprawiedliwości. Gdyby uznać stanowisko Sądu Okręgowego za poprawne, to powództwa zawisłe przed sądami polubownymi wyjęte zostałyby spod zastosowania art.108 ust.3 TFUE oraz sądy krajowy przestałyby być związane decyzjami Komisji europejskiej dotyczącymi tych samych środków pomocowych.

III. PODSUMOWANIE

41. W świetle powyższych argumentów Sąd Apelacyjny powinien odpowiednio zmienić zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w zakresie w jakim nie uchylił on wyroku Trybunału Arbitrażowego. W przypadku wątpliwości Sąd Apelacyjny powinien zwrócić się do Trybunału Sprawiedliwości w trybie art.267 ust.2 TFUE z pytaniem co do ważności decyzji Komisji C(2017) 5818 *final*.
42. Ponadto Komisja wnosi do Sądu Apelacyjnego o:
- uwzględnienie niniejszych uwag pisemnych;
 - dopuszczenie Komisji do przedstawienia uwag ustnych;
 - przekazanie Komisji akt sprawy w celu przygotowania uwag ustnych.

Pełnomocnicy Komisji

Załącznik 1: Pełnomocnictwo.

Załącznik 2: Decyzja Komisji C(2017) 5818 *final*.